

TEŽINA SVETA¹

dnevnik (novembar 1975 – mart 1977)

1976.

25. mart

U panici, probudio se u pomrčini i izašao na ulicu samo u ogrtaču preko pižame; zvižduće neka ptica, kao kad gospodar zove svog psa (5 sati ujutro)

Mali, tesan svet prestrašenoga

Dodati sebi jedan *drugi* bol kao spas

Oblaci dima iz nekog odžaka, iako je i dalje duboka noć

Odjednom, mada se kreće tek pokoji auto, osećaj kao da se pakao otvorio

Kiša na očnim jabučicama, hladna i umirujuća

Prilikom vađenja krvi: senke krvi koja kaplje

Šuškanje papira pored jednog bolesnika

Posle dužeg neopisivog stanja uspeo mi je da opet opazim svoje misli (odmah zapisujem ono najmanje – da znam šta me je smirilo)

Prvi put posle dugo vremena, jedući grožđe i pljuckajući koštice u šaku, pritom stojeći u kuhinji pored sudopera, opet sam mogao da mislim na neku budućnost (veče)

26. mart

Ćebe na kojem sam ležao prebacuju preko mene

Ležati u ambulatnim kolima suprotno pravcu vožnje, u zastoju na auto-putu, sunce je pržilo, a ja nisam imao potrebu da ležim; naterali su me na to

¹ Izvornik: Peter Handke, *Das Gewicht der Welt*, Suhrkamp, 1977. Izbor fragmenata: Bojan Savić Ostojić.

U bolnici: kad sam upitao lekarku da li bih možda već sutra mogao napolje, odgovorila je: „To nije isključeno!“

Već opet pričam sam sa sobom, iako samo u sebi: dobar znak?

Svi ovde pričaju doktorki svoju priču, a ona će reći da poznaje život u svim oblicima, pa ipak stiče se utisak da ga poznaje u jedinom malom obliku koju ona, doktorka, može da ima

27. mart

Sila nežnosti, koja je iznenada razvejala otpor od koga se sastojalo moje Ja

Doktorka je pitala starog bolesnika (tri infarkta), kad je rođen, pa kad je on odgovorio: u avgustu, pala je u blago, pritravno oduševljenje: „O, pa to je usred ferija!“ Primetio sam da je za sve priče imala spremna ista pitanja i primedbe: treba i kod samog sebe tražiti uzrok bolesti, da to tako često biva i kod nje same, itd. Kako nas je gledala i trudila se oko nas, ozareno odsutna! Često je, naizgled sva empatična i pažljiva, iznova pitala isto: nije samo zaboravljala odgovor nego i sopstveno pitanje! Njena potpuna odsutnost duha pod izrazima lica i gestovima bezuslovnog prisustva duha. (Zapravo bih želeo da barem još jednom doživim tu ženu, za „svoje privatno zadovoljstvo“!) – Uostalom, upravo mi je prišla i rekla, umirujuće spuštajući ruku: „Zadržite smirenost! Manje brinite, ne pravite od muve slona! I ne zaglavljajte se u tunelu!“ (I njena zamenica isto tako dugo i prazno gleda čoveku u oči)

Osetio sam da će mi doktorka pre svog odlaska pružiti ruku, pa sam držao ruke na pro-maji da se ne oznoje

Ono nešto što je tada, u noći, skakalo ispod mog kreveta, kao unutar madraca; pa kad sam, nesiguran da li je to samo noćna mora, legao u drugi krevet, tu je opet skakalo nešto, kao uhvaćeno, divlje, u krajnjoj klaustrofobiji – i dva dana kasnije nađoh umirućeg pacova kako, tiho dišući, leži na crvenom kuhinjskom linoleumu; pomeo sam ga metlom na đubrovnik i spustio u plastičnu kesu; zatim sam kesu odneo na dvorište do smetlišta

Doktori često govore: „malčice“, „zericu malčice“: „Jeste li danas opet pljucnuli malčice krvi?“ „Vaš krvni pritisak je zericu malčice povišen“

Svi ovi nepoznati ljudi, sva užurbana buka – to zaista „malčice“ smiruje

Ili upotrebljavaju eufemizme poput: „Pregled naravno nije rasonoda...“ i tautologije: „L'hôpital c'est l'hôpital!“²

² Fr. „Bolnica je bolnica!“ (*Prim. prir.*)

Opet se osećati kao gospodar [Herr] nad sobom i svojim telom: veličanstvenost [Herrlichkeit]!

Iznenada utisak da će me, ako me napusti tištanje u grudima, napustiti i osećaj života

Starac, posle svog trećeg infarkta, sve što priča, pa i šale, propraća rezigniranim opuštanjem ruku ili šaka

Smrtni strah: da ništa od onoga što vidiš više ne osećaš jer te je napustio humor!

Ubijen ortodoksnom stvarnošću

Kad je doktor rekao da bih morao nazad u šok-sobu, drugi pacijent, kome sam bio pozajmio novine, odmah ih je vratio na moj stočić

Skoro se već ponovo radujem tome što mi puštaju krv

Treptalica na kardiogramu i treptalica na avionima koji sleću ispred prozora

28. mart

Stalno grozničavo čistim nokte

Na kardiogramu, dugme „Alarme“ drhti, kao da je unapred osvetljeno; dugme „Seuil“ (prag) više ne trepće, već gori sve vreme. Nedelja je i podesio sam časovnik prema letnjem vremenu, pomerivši ga za sat unapred. Sâm sam s uređajem

Umirujuće, kad se oko mene kreće usisivač s dugačkim crevom, kad se krpa za brisanje vuče po PVC podu; lep vonj amonijaka. Mokra krpa za brisanje i žena koja šljapa dišući dok briše proizvode bezmalo isti šum (to bi značilo da sam barem na trenutke ponovo imao neku malu vrstu humora); sad opet imam i reč za šum krpe za brisanje: ona *šljapa* kao žena koja briše

Sad je već dugo dan, avioni odavno urlaju, iznutra u flaši mineralne vode slivaju se kondenzovane kapljice, cveće ima svežu vodu, već neko vreme sunce sija u sobi – ali tek sad, čini mi se, završava se noć

Noćas se na hodniku neka žena neprekidno oglašavala kratkim kricima (ali možda su to bili samo pišteći točkići nekog kreveta koji se pomerao): neko ko je plaćući umro

Kad bi svako uvek bio svestan svoje apsolutne neobičnosti i nastranosti, činjenice da svoju normalnost održava neprekidnim nizom brižljivo skrivenih dnevnih trikova, nikom

drugom ne bi mogao da učini ništa loše (ovo sam pomislio zamislivši čoveka koji svakog dana prinudno nakratko staje na vrata da bi tamo doživeo neki sasvim nemotivisan smrtni strah koji mu je *potreban*, ali koji inače u životu potpuno poriče, a kod drugih čak odmah ismeva)

Ostali bolesnici barem kašlju ili imaju neke dodatne bolove

Žena koja je noćas vrištala: njeni kratki, ali apsolutno panični krici koji kao da su poticali od neke stvari, bili su takvi kao da se u svojoj smrtnoj panici čak više nije usuđivala ni da čestito krikne; to je zvučalo pomalo kao cvilenje psa koga neko gazi po šapi, ali neprestano

Noćas u snu video sam drvo obasjano prvim zracima sunca (kao poprskano svetlošću) – toliko sam, spavajući, čeznuo za tim da svane dan

Možda su ti krici u noći bili samo smeh nekoga ko se pritom borio za vazduh

U ogrebotinama na zidu, koje su po svoj prilici nastale trenjem kreveta o njega, sad već vidim elektrokardiogram (tamo gde je lèp oguljen u nepravilnim reckama)

Čudnovato, postaje mi nelagodno pri pomisli na mogući skori povratak stanja bez misli, a prilikom šuma voza koji prolazi napolju postajem zlovoljan nad utiskom da ću opet svakodnevno sedeti u jednom takvom vozu: predosećaj benavnosti i pre svega praznine

Malo pre nego što se sestrama završi služba, one započinju svoja obraćanja sa „Bon...”³ – toliko su već rasejane (i doktorka je više puta kazala „bon” spremajući se da se udalji od jednog pacijenta)

Da bih se ugrejao, ne pokrećem se, već sasvim nepomično sedim i pokušavam da mislim

Baš kad su dva mlada lekara napolju u opservacionoj sali razgledala moj EKG i kad je medicinska sestra pevajući ustala, uplašio sam se da to radi da bi neupadljivo zatvorila vrata prema mojoj sobi, kako ne bih čuo šta govore lekari

„Opustite se!” (Ali kako?)

Gledati ka prozoru i sasvim iznenada videti nešto svakodnevno, neki avion koji aterira pod zracima sunca (avion se *pojavljuje*)

Šta radim u sekundi panike? Posegnem za naočarima i popravim ih

³ Fr. „Pa dobro...” (Prim. prir.)

I svoj rukopis već doživljam kao elektrokardiogram

Mrke kapi na zidu koje kao da su prskale odozdo naviše; u svom gornjem delu postaju svetlije; počinju dugom, kao dlaka tankom crtom; izgledaju kao kapljasti padobrani s tačkastim padobrancima na njima; na jednom drugom mestu razlivena je u obliku crva neka plava tečnost (kreveti su možda zbog toga toliko gulili zid jer su se gurali napolje u žurbi)

Trenuci kad mi se svest o smrti pojavljuje kao opklada (bez prepoznatljivog suparnika) i tako mi pričinjava neku vrstu zabave!

Pri svoj toj uspokojenosti, popodnevoj dremljivosti ipak imam osećaj da neko negde vrebava kao pauk: da odmah priskoči u pomoć

Sveže dopremljeni u šok-sobu drži plavu maramicu stisnutu u obema pesnicama

„Ne respirez plus, Monsieur!”⁴

Sat vremena nepomičan od straha

Kad bih glasno rekao: „Neću da umrem!“, sam bih bio kriv za frazetine koje će uslediti kao odgovor

Neiskorišćeni spoljašnji svet!

Starac, bespomoćan od bola zbog razdvojenosti, opako se uštinuo za butinu pri pogledu na svoju ženu koja je, plačuci, kroz prozorčić na vratima virila ka njemu

Sad sam se stvarno osećao bolesno, ali samo od straha koji mi se ovde skuplja

Videvši ženine naočare pomislim kako ih je napravio njen muž, optičar, koji ovde leži i stenje

Čitam u novinama o nekom ko je s dvadeset godina umro od srčane kapi, pa zatim prilično olakšan primećujem da je u pitanju konj

U ogledalu ekrana EKG-a avion koji uzleće

Nenadano izbavljenje u sklapanju očiju (sve vreme se nisam usuđivao da zatvorim oči); u sklapanju očiju imam osećaj da se uzajamno povezuju mozak i osećajnost, koji bi se kod otvorenih očiju razdvojili

⁴ Fr. „Ne dišite više, gospodine!” (*Prim. prir.*)

Prvi put otkako sam ovde, na nogama osećam dašak vetra koji dopire od stvarnog dana napolju

Preko straha koji mi uteruju, u mojoj krvi će naći tačno ono što će im onda dati za pravo što su mi uterali strah

Potrebno mi je nešto što bih mogao da čitam *reč po reč* – a ne ove rečenice koje čovek prepoznaje i preskače na prvi pogled, kao skoro uvek u novinama i nažalost skoro uvek i u knjigama! Žudnja za „Izborom po srodnosti“

Kako će pomoći sredstvo za smirenje, kad je nemir razuman i dolazi od misli?

Potrebe (hrana, piće, itd.) postaju toliko nestvarne da ih čovek, doduše, oseća, ali odguruje sve dalje, dok ih ne zaboravi

I prilikom zapisivanja onog najgoreg, katkad na sebi primećujem neko smejuljenje, a to je humor prepoznavanja, primećivanja – a tek kad bi čoveku taj najdublji humor otišao unepovrat, bila bi to duševna katastrofa

Reči kao ubilački alat: „osvit“, „zalazak sunca“, „vučji čas“, „vreme između psa i vuka“...⁵

Zatvaram oči, ali strah mi ih ponovo otvara

Kad sam rekao „sebe kao mrtvacu“, kod poslednje reči podigao sam bradu, kao da sam izgovorio neku drskost

Osećaj sreće što možeš da posmatraš flašu mineralne vode. (Veliki osećaj života: postoji nešto drugo!)

Uverenje da moraš potpuno zaboraviti prošlost da ne bi više morao da ležiš pod tom grudoboljom: *Moram da izgubim sećanje!* Protiv Prusta i Benjamina i zaštićene građanske svesti s njenom manijom pamćenja (moja borba protiv sećanja koje me od detinjstva ograničava: sećanje me ugrožava smrću)

Ono upečatljivo u reči „Fachsimpeln“ („usko-stručno proseravanje“)

Kako je tupo i ledeno zurila u mene jedna mlada devojka u bolničkoj sobi, koja je pre ipak često imala tako čeznutljiv pogled!

⁵ *Vučji čas*: vreme između 3 i 5 ujutro, kad se navodno zbiva najveći broj rođenja i smrti. Sintagma vodi poreklo iz švedskog folklor. *Čas između psa i vuka*: period između obdanice i večeri, sumrak. (*Prim. prev.*)

Utisak: ako bi postojao neki bog, onda samo za nekog drugog; za mene, *takvog kakav sam sad*, nema boga

Uveče čujem psa kako laje napolju; mogu da ga čujem! (Sreća)

U stanju u kakvom sam bio danas po podne samo što nisam molio najprezrenijeg od svih ljudi da mi pomogne

29. mart

Voz u jutarnjem sumraku: kao neki šum koji proizvodi sam sumrak koji se diže; a onda u hujanju voza udaljeno kloparanje pojedinačnih vagona, i načas malo cvilenje; ovo danas nije „jutarnji sumrak“ već lep jutarnji sumrak, praskozorje, a voz na nekoliko trenutaka štekće, kao da prelazi preko malog mosta

Sad je već skoro lepo što sused hrče, što mu u stomaku krči, posle predurane noći

Kad brojim sporije od otkucaja srca, oni se *usporavaju*

Mlada sestra trlja me veoma snažno, da kretanje njenih ruku na mojim leđima ne bi slučajno delovalo kao nežnost

Jazbina koja postajem kad izgubim napetost

Pri pogledu na osunčana stabla napolju u meni postepeno raste neka toplina koja me povezuje sa spoljašnjim svetom

Neko ko plače zatvorenih očiju, kao starac pored mene, taj ne može imati strah od smrti, njega samo boli što možda više ne može da bude s onima koje voli

U larmi električnog aparata za brijanje više ne osećam sebe i hvata me strah (primetio sam da samo zato posežem za čašom vode, pa čašu vraćam na mesto)

Protiv svoje volje ponovo sam pričao svoju priču

„Imate pravo na gram soli dnevno!“ I pritom je sestra pred bolesnikom protresla vrećicu, kao da više nema poverenja u to da on razume govoreni jezik

Žuti grm žutilovke napolju, koji se komeša: u svojoj dubini on krije nešto skroz bitno; zatvaram oči da to pronađem – i najednom osetim žuti trag cvetnog pečata na licu! Toliko duboko prodirem u žuti grm koji se povija pod mojim pogledom da je tu i dalje mnogo

više žutila no što svaki put mogu da primim, neko meko, isključivo žutilo koje me grabi svojom dubinom, pritom je sasvim spokojno ispod površine koja se nemirno talasa: kao da je potpuno zavetarni centar žutila u predelu nešto *za mene, bez mene*; kao da istinsko žutilo tek počinje ispod lelujavih grana

Sestra za mnom u novu sobu donosi čizme prašnjave od ulice, koje odjednom bude novu nadu

Radost: dakle, još mogu da se mašim neke knjige

I opet: moraš da izgubiš sećanje! Moraš da izgubiš *svoje* sećanje i da postaneš sećanje za druge

Kad neko zvižduće na hodniku, već pokušavam da pogodim melodiju

Gledao mi je u oči kako samo može veliki bolesnik

Elektrode već skoro nežno prianjaju na grudi

Podalje, na groblju, mnoštvo svetlih osunčanih nadgrobnih kamenova, i jedan muškarac obučen u sivo hoda između njih; njegovo kretanje iskrsava između kamenova koji su visoki kao on, veoma brzo; iako prostor između grobova on prolazi samo odmereno, trepere svetli, gusto zbijeni kamenovi pri njegovom prolasku, kao pri stroboskopskom efektu

Prilikom čitanja Kafkinog *Dnevnika*: primećujem da me više ne zanimaju njegova jadanja i samooptuživanja već samo opisi

Za dva meseca, koliko je ovde, stari pacijent je već poprimio dačke manire, podiže, na primer, obe ruke, kad ga pitaju da li želi hleba, i pritom proizvodi neki kreštav glas, kao prvačić

Dok sam čitao knjigu, starac u drugom krevetu čitao je etiketu na flaši mineralne vode, neprestano polako vrteći flašu

„Šta je smešno u tome što pričaš?“ – „Smešno je to što mogu o tome da pričam!“

Predstava smrti: mesnata jabuka koju držiš za peteljku, spokojno, dugo, dok ne spoznaš šta je teža

Slika šljunka koji se kotrlja po dnu bistrog potoka, i rečenica u glavi: „Svest mrtvih kotrlja se sa šljunkom u potoku!“

„Godinu dana morao sam da tražim, dok nisam našao pravi osećaj u sebi.“ (K.)

Šta sebi neću dopuštati do poslednjeg časa: da se u mom prisustvu o meni govori „on“

Bogatstvo francuskog-iz-posete-bolesnicima: nažalost, nisam imao teškoća da ga savršeno razumem

Bolesnik je pitao svoju ženu koliko je sati, a ona nije navela vreme nego je rekla samo: „Za četvrt sata“ (Moram ići za četvrt sata)

Koliko dugih godina me je tištalo što je mojoj majci, kad sam bio dete, neko prorekao da ću postati činovnik!

Kad je M. kročila u bolesničku sobu, to je odmah postao *njen* prostor; dok se Ž. sve vreme, kao da tu ne pripada, premeštao s mesta na mesto, smetajući svima

Dva pacijenta nemo sede jedan kraj drugog u krevetima, u poslednjem večernjem sumraku, i svaki se češe i grebe tu i tamo, svaki rastrzan samim sobom

Umirujuće sredstvo; pisati slovo po slovo, tako da osećaj i ruka uvek ostaju jedno (a da osećaj ne mine dok ruka piše)

Stari želi da su mu papuče uz krevet u „pravilnom smeru“, da može odmah u njih

30. mart

Već mislim „mi bolesnici“

Celu noć je starac pored mene uzdisao i kukao, naglas i dostojno sažaljenja – kao da mu predstoji kraj – pritom to čak nije bio ni bol, kako je kazao sledećeg jutra, već samo neobična „sensation“ prilikom uriniranja pomoću katetera

Neki sumrak, u kome nebo, umesto svetlije, postaje sve tamnije, u prvo jutro se postepeno prekrivajući oblacima

U svetloj sobi senke proprhnutih ptica

Kad stari bolesnik nešto upita, sestra ponovi njegovo pitanje kao odgovor, i to pevajući, pevušeći: Bolesnik: „Je li crevo pričvršćeno?“ – Sestra (peva): „Crevo je pričvr-šće-no“

On više nešto za sestrom, ali ona ne čuje; tad on drekne kao da je pucajući promašio metu

Neko kaže nešto nekom drugom koji to, međutim, uopšte ne čuje; ipak, čuju drugi u sobi: neko vreme potraje parališuća tišina

Bolesnik sa već dužim stažom katkad govori sestrama sasvim tiho, tajnovito

Konačno jedna sestra koja ne preteruje u govoru, nego govori onako kako je raspoložena (i kako sam ja raspoložen)

„Prvi strah u danu“

Počinjem da doživljavam cveće. (Juče mi se ova lala još činila kao glavica kupusa)

Stari bolesnik miluje sestrin *nokat* na prstu ruke

Ranije pitanje: kako treba da živim? Sad: kako treba da mislim? (Ali ista životno važna retorika)

Time što pred njima nešto zapisujem oni se ič ne daju uznemiriti u svom ponašanju. (Jedan pisac morao bi se možda obeležiti nekom uniformom, kao policajac, da bi ga se ljudi malo pričuvali!)

Sestra je omaškom nagazila na prozirnu vrećicu u koju se kroz kateter nakupio starčev urin, a to je izgledalo kao ocedena sukrvica od komada mesa u plastičnom pakovanju iz supermarketa, koje je nekoliko dana predugo ležalo u frižideru

U bolesničkoj sobi u vreme posete G. je bio uzbuđen kao inače, samo na telefonu, kad bi mu, iz straha da će nešto prečuti, srce uvek toliko uzlupalo da gotovo više ništa ne čuje

Tek što je jedan glupan otišao iz sobe, ne govorimo, recimo, o njemu, nego prećutnim gestom odlučujemo da ga odmah zaboravimo

Patron odeljenja ulazi i pruža mi opuštenu ruku da je prihvatim (a da me nije pogledao); dok sluša starog bolesnika, stoji u drugom pravcu, tako da stari može samo da govori na više ka njegovom uhu

Privikavaj se na spore pokrete, za život

„Jesu li knjige koje pišete isisane iz vazduha ili su iz života?“, pitao me je stari. „Iz oba“, odgovorio sam

Danas, dosad, još nije bilo neophodno gledati kroz prozor

Zamisliti da moram da napišem priču koja ne bi bila smešna (beznačajna) nekom ko se drži zatvoren u plakaru, vezanih ruku i nogu, zapušениh usta

Prvi strah u danu: ipak, tek predveče; svaki dan taj prvi strah odlagati sve duže!

Danas sam imao osećaj da su mi oči jednom zablistale

Tek što se opet osetim napola zdrav – već mi pada teško da ljude gledam sa saučešćem, da saosećam s njima itd.

Da napolju nema kretanja aviona! Džone Kaupere Povise, katkad nečijoj duši ipak koriste mašine koje si prokleo!

Činjenica je da ako sam sebi drag (ako sam saglasan sa sobom, ako imam neku sliku o sebi), mislim o sebi budalaštine

Koža je još lepljiva na mestima gde su prijanjale elektrode

31. mart

Ne usuđujem se da susedu poželim dobro jutro; možda ima bolove

Pomirišeš hleb i razočaraš se – kao kad ne funkcioniše neki siguran sistem, izgrađen tako da ni budala ne može da ga pokvari

Polagano, dok se razdanjuje, bude se boje na buketu cveća, ponajpre žuta

Razmišljao sam toliko dugo, sve dok se nisam osetio

Jedan krevetaš: u svim čvrstim, definisanim oblicima počinje da vidi druge oblike: u ružinim trnovima, na primer, papagajске kljunove

S novim cimerom odmah utisak da si u novoj sobi

Eto kako je strah od smrti prerastao u spremnost za smrt

Čudnovato kako bolesnici gube sve nacionalne osobine

Već me kopka žena bolesnika pored mene

Elegancija ne kao stav jedne žene, već kao osobina: e to mi se sviđa

Bolesnik diše kao kad se neprestano duva u praznu flašu

Vasijski-plavo nebo

Kao da bi, ako bi sve promislio, opet došao do tekstova šlagera

Želja da napadnem cveće, obema rukama

Podalje, napolju, dim švrlja između borova čija su stabla sasvim tamna, nasuprot veoma svetlim stablima lišćara: tako je lepo napolju, tako opipljivo spokojno; borovi kroz dim kao da su još tamniji, duboko-tamni; živa ograda briljira, kao jedino rosno u velikom, tihom predelu; čak i svetlucavi poklopci automobilskog motora emituju neko gotovo američko spokojstvo; u jednoj rašlji drveta jarko svetluca sićušan list srebrnog papira; sveže otete-
reni patrljci grana na drvetima samorazumljivo svetle – sve tako bezazorno da se čak i ptice usuđuju da se sve skupa vrzmaju na tlu, na travnjaku, umesto da lete (bajka o ptici koja je zaželela da može da ide po zemlji kao što ljudi čeznu da mogu da lete); – i iznenada, gledajući u taj rajski predeo, pomislim: *pada kamen*

Smehom sam konačno isplivao na površinu sveta

U ležanju zatvorenih očiju izričito malo sam isturio donju usnu, da ne bih, za sebe samog, imao izgled mrtvacu

Svet koji čoveku priraste uz srce

Čovek čitav dan leži pored mene i tek sad sam primetio da ima samo jednu ruku

Predeo napolju: lepota koja umiruje; ali ne kao da je to već otkrovenje, već kao da ono, štaviše, neposredno predstoji – kao da predstoji i kao da će večito ostati tako neposredno predstojeće

Ljudi idu tako natenane po suncu da uvek stavljaju nogu pred nogu

Kad bi uobičajeno višegodišnje tapšanje (po ramenima) iznenada prešlo u istinsko prijateljstvo, pa tapšanje više ne bi bilo primenjivo, ne više neophodno

Čoveku koji spava trzao se ožiljak na ramenu, gde je pre bila ruka

Opisivost sveta: jedan osećaj povezuje se, naposletku, s jednim predmetom (Epika)

U bolu se čoveku nehotice otvaraju i zatvaraju oči

Ležao sam u snu i pri buđenju prvo sam video zeleni i crveni flomaster, koje mi je bila obećala u jučerašnjoj poseti, zatim njenu ruku i kosu (trenutak ljubavi)

Pri posmatranju fudbalske utakmice na televiziji: Ipak ću sebi jednom opet zabraniti da mi fiks-ideja smrti pokvari nekakav prizor

Šta bih, međutim, propustio da sad nisam gledao reklame na televiziji! (Sklonost ka reklamnim slikama, ka njihovoj usrdnoj sveprisutnosti, bezbrižnosti, preziranju smrti)

Kao da sam zapravo uvek prosvetljen: morao bih se samo truditi da to prihvatim

Trenuci kada se sve osobeno, nastrano, ono napadno „ja-pa-ja“ u čoveku toliko stiša, u isti mah od energične veselosti i od bolova (jedno uslovljava drugo), od čega čovek toliko izgubi granice da zaista oseća neku vrstu *svetske* duše umesto ograničene sopstvene

1. april

Kao da gledanje postaje antropomorfno od dugog zadržavanja na jednom jedinom mestu – i taj antropomorfni pogled bolesnika, ili zatvorenika, u svakom slučaju nekog ko je dugo vezan za malo mesto, bio bi druga moguća stvarnost – koja ni u najmanjem (nasuprot onome što je dekretirao Rob-Grije) ne bi bila neki literarni kliše, kroz rečenice poput: „Selo se privija uz dolinu“, dakle prebacila bi rampu kao neki način opažanja, objašnjiv iz situacije: jednog jutra, mogla bi tako za nekoga (kao npr. upravo za mene, posle dugih noćnih morâ) jedna dugovrata ruža ispred jutarnjeg neba da izgleda sasvim ponosno („Posle košmarnih, ponižavajućih noćnih mora ugledah u trenutku buđenja, ispred sumračno sivog neba, obris jedne dugovrate, samopouzdanu ružu“)

Prvi put sam upravo video jedan avion kako leti u drugom pravcu od ovde uobičajenog: iznenada sasvim daleka slutnja rata

Lala, dok vene, miriše na maslačak

Moja (meni samom mrska) sposobnost proziranja – otuda moja česta neveselost u društvu

Neko vreme ovde sam bio još samo „moje stanje“, „moja situacija“, „moje prilike“

Ovoga, najlepšeg mogućeg dana na svetu, otpušten iz bolnice motam se okolo s osećajem (?) da ne bih ništa propustio da sam sad mrtav

„Napolju“, u gradu, pronaći ko sam, ko sam postao

Danas moram sestri da se opet samerim sa svetom (inače da idem)

Osećaj inferiornosti pred licima bez žudnje

Dok zapisujem nešto stojeći, sebi dođem kao neko ko beleži pogrešno parkirana vozila

U bistrini dana, kuće se naizgled sastoje samo od fasada koje se ogledaju

Iznenada takav osećaj sreće da svaka, od inače možda dosadnih, ometajućih telesnih funkcija spada u tu sreću

Čudnovato: da više nisam mogao da izdržim među mladim, nadobudnim, praznoglavim, vetropirastim ljudima na bulevaru – a da se toliko mnogo bolje osećam ovde, u parku, među starijima, umornijima, ženama s pudlama, ljudima koji sede na zarđalim zelenim gvozdanim klupama, decom!

Predstava: da možeš sad uvek da pišeš ovako, sve do središta sveta

Jedna žena skloni pogled kad mi se nađe pred očima, zapravo je samo opazim, pa mi prođe kroz glavu da joj kažem: „Ama neću ti ništa“

Ne slobodni ljudi, samo *oslobođeni*

Sad, posle kraja radnog vremena, dolaze žene u mantilima (jutros je još bilo sveže) iz administrativnih zgrada i od svih njih čuje se uzdisaj; ne, ima i takvih koje čak više i ne uzdišu kad iz kancelarija zakorače napolje u lepotu

Opet me drmusa metro, skupa sa svima

Pri pogledu na nož skakavac, utisak: mogao bih se njime braniti od napada sopstvenog tela!

(S nemačkog preveo **Relja Dražić**)